

ПРЕПОРЪКИ, СВЪРЗАНИ С ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА УЧАСТИЕ НА БИЗНЕС, НПО И ГРАЖДАНИ В ДЕЙНОСТИ И ПОЛИТИКИ, КАСАЕЩИ ЕКОЛОГИЧНО ОТГОВОРНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	3
ПРЕПОРЪКИ.....	6

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ, ИЗПОЛЗВАНИ В РАЗРАБОТКАТА.....	27
--	----

ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	31
-----------------	----

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящите препоръки са във връзка с изпълнение на Дейност 3 „Разработване на Анализ от гледна точка на приложимостта на добрите практики и извеждане на препоръки, свързани с възможностите за участие на бизнес, НПО, граждани в процеса по преформулиране на политиките, касаещи екологично отговорната администрация“ по проект № BG05SFOP001-2.025-0139-C01 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“.

Изпълнението на проекта цели:

- Насърчаване на партньорско управление с гражданите и бизнеса за инициативи за екологично отговорна администрация, насърчаване на повторната употреба, рециклирането и възстановяването на материали чрез адекватен икономически модел. Популяризиране на практики, демонстриращи широко сътрудничество.
- Подобряване възможностите за активното включване на граждани, НПО и бизнес в процесите по реализация на екологични политики чрез провеждане на проучвания, извеждане на препоръки и трансфериране на добри практики.
- Повишаване информираността на гражданите, НПО и бизнес относно значението на тяхното участие в процесите по изпълнение и мониторинг на областни политики, свързани с екологичната отговорност.

Препоръките се базират на изпълнените в рамките на проекта предходни дейности:

- Извършване на проучвания на добри практики и иновативни решения за подобряване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с екологичната отговорност на администрациите и насърчаване на подходящ икономически модел
- Провеждане на изследване "Взаимодействие между администрацията, бизнеса и НПО в процеса на вземане на решения, свързани с екологичната отговорност"
- Разработване на Анализ от гледна точка на приложимостта на добрите практики, свързани с възможностите за участие на бизнес, НПО, граждани в процеса по преформулиране на политиките, касаещи екологично отговорната администрация

ПРЕПОРЪКИ

Въз основа на анализираните дейности и проучвания открихме следните 8 препоръки:

ПРЕПОРЪКА 1

**ИЗГРАЖДАНЕ НА
ПАРТНЬОРСТВА МЕЖДУ
ПУБЛИЧНИТЕ
ИНСТИТУЦИИ, БИЗНЕСА И
НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ
СЕКТОР, НАСОЧЕНИ КЪМ
УСТОЙЧИВОСТ И
ОТГОВОРНО УПРАВЛЕНИЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА.**

Сътрудничеството между основните заинтересовани страни е от важно значение за устойчивото управление на околната среда. То подпомага разработването на политики и програми, които да осигурят дългосрочни ползи за обществото и екологията. Взаимодействието между различните сектори подпомага прехода към зелена икономика, която е в основата на устойчивото развитие и управление на ресурсите. Зелената икономика стимулира иновациите и внедряването на нови технологии, които са екологично по-благоприятни и подобряват ефективността на производствените процеси.

Осъществяването на партньорства между публичните институции, бизнеса и неправителствения сектор, насочени към устойчивост и отговорно управление на околната среда, изисква системен подход. Основни стъпки, които могат да подпомогнат партньорствата са:

- Организиране на срещи, форуми, работни групи, където представители на заинтересованите страни могат да обсъждат идеи, предизвикателства и възможности.
- Провеждане на публични консултации и обсъждания, за да се включи общественото мнение.
- Идентифициране на общи проекти и инициативи, които могат да бъдат осъществени чрез сътрудничеството между секторите.
- Предоставяне на обучения и обмен на опит между партньорите с оглед подобряване на техните умения и разбиране за устойчиво управление на околната среда.
- Осигуряване на прозрачност и отчетност за напредъка и постиженията на партньорството.
- Участие в информационни кампании, които да информират обществото за ползите от устойчивото управление на околната среда.

Създаването на успешни партньорства изисква постоянен ангажимент, обмен на идеи и открит диалог между всички участници.

От направените по проекта проучвания и анализи се налага изводът, че в сегашните условия най-подходящи форми за взаимодействие са: граждански инициативи, обществени обсъждания, обществени съвети и комисии, работни групи.

ПРЕПОРЪКА 2

**АКТИВНО ВКЛЮЧВАНЕ НА
ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО В
ПРОЦЕСА НА ПЛАНИРАНЕ И
РЕАЛИЗАЦИЯ НА
ЕКОЛОГИЧНИ ИНИЦИАТИВИ.**

Част от демократичния процес на управление е участието на гражданите във вземането на решения. Това гарантира, че решенията се вземат със знанието и участието на тези, които ще бъдат част от изпълнението.

Гражданското общество би предоставило по-различни гледни точки и знания, които ще направят инициативите по-ефективни.

От друга страна проекти, в които гражданите са активно включени, имат по-голяма легитимност и приемане от страна на обществото. Това е особено важно, когато става въпрос за екологични инициативи, които често засягат широк кръг от хора.

Проекти, включващи активното участие на гражданите, насърчават обществената отговорност. Гражданите, като част от процеса, ще подкрепят инициативите и ще участват активно в тяхното изпълнение.

Това подобрява прозрачността на решенията, води до по-голямо доверие в действията на публичните институции.

Когато гражданите участват във формулирането на екологични инициативи, те се чувстват по-отговорни за околната среда и нейното опазване.

ПРЕПОРЪКА 3

**ПО-ДОБРА ПРОЗРАЧНОСТ И
ОТЧЕТНОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ
ИНСТИТУЦИИ В ПРОЦЕСА НА
ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ,
СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА
СРЕДА.**

Това включва предоставяне на информация, участие на гражданите в дискусии и консултации, също и редовно предоставяне на отчети за изпълнението на екологични инициативи. По-голямата прозрачност спомага за укрепване на доверието в институциите и в работата на публичните органи. По-вероятно е информираните граждани да се включат и да споделят своите мнения и предложения. Отчетността и прозрачността помагат на публичните институции да докажат, че действат в съответствие със законовите изисквания и стандарти, които регулират вземането на решения за околната среда. Това гарантира, че проектите се изпълняват коректно и се спазват стандартите за устойчиво развитие. Заинтересованите страни имат право да знаят какво се случва с ресурсите, предназначени за инициативи и проекти в областта на околната среда. Прозрачните процеси и отчетността също играят роля в предотвратяването на корупция. Когато действията на публичните структури са открити и ясно обосновани, това намалява риска от неправомерни влияния, предотвратява злоупотреби и гарантира устойчиво развитие в интерес на обществото.

Постигането на по-добра прозрачност и отчетност на публичните институции в процеса на вземане на решения, свързани с околната среда, изисква комплекс от мерки, свързани с лесен достъп до информация, организиране на публични дебати и консултации, обратна връзка, образователни програми и др.

В днешно време има достъпни, бързи и ефективни канали като социални медии, уебсайтове, портали и мобилни приложения за предоставяне на информация и събиране на обратна връзка от гражданите.

С изпълнението на тези мерки, институциите могат да подобрят своята връзка с гражданите, да насърчат откритост и да гарантират екологична отговорност по начин, който отчита нуждите и предпочитанията на обществото.

ПРЕПОРЪКА 4

**ОСИГУРЯВАНЕ НА
ФИНАНСИРАНЕ И ПОДКРЕПА НА
ГРАЖДАНСКИ ИНИЦИАТИВИ И
ПРОЕКТИ, КОИТО НАСЪРЧАВАТ
УСТОЙЧИВОТО УПРАВЛЕНИЕ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА И
ЕКОЛОГИЧНАТА ОТГОВОРНОСТ**

Често гражданските инициативи предлагат различни, нестандартни подходи към проблемите на околната среда, те са източник на креативни решения и иновации. Също така те могат да предоставят възможности за заетост, подобряване качеството на живот и стимулиране на икономиката.

Инициативите, които са с фокус опазването на околната среда и зелените практики могат да подобрят общественото здраве. Чист въздух, зелени площи и чиста вода имат пряко въздействие върху здравето на хората. Проектите за опазване на биоразнообразието, за възобновяема енергия и енергийна ефективност помагат за намаляване на емисиите на парникови газове, което е основна екологична цел на всички публични организации.

Успешен подход за изпълнението на тази препоръка е осигуряването на финансова подкрепа чрез предоставяне на грантове, фондове или стипендии за граждански инициативи, които насърчават екологичната отговорност. Чрез онлайн платформи, граждани и организации могат да представят своите идеи и проекти и да свързват различни заинтересовани страни. Може да се предвидят различни стимули, награди, признание за участие и дейности. Осигуряването на подкрепа за проекти и граждански инициативи, свързани с околната среда, е инвестиция в устойчиво бъдеще, в което екологичната отговорност е неразделна част от обществения и икономически живот.

ПРЕПОРЪКА 5

**ИЗГРАЖДАНЕ НА ЗНАНИЯ И
КАПАЦИТЕТ ПО ТЕМАТА
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ
СРЕД ГРАЖДАНИ, БИЗНЕС И
НПО**

Много често липсата на знания и умения са причина за слабо участие, включване и изразяване на мнение по темата екологична отговорност от страна на гражданското общество. За преодоляването на този проблем е нужно изграждане на капацитет, като най-подходящи форми за изграждане на капацитет според гражданите, участвали в проучването по проекта са: участия в срещи, обсъждания, инициативи и обучения. Чрез обученията се натрупват знания и умения, а чрез прякото участие в срещи и инициативи – опит. По-предпочитан вариант за гражданско включване е съвместната реализация на инициативи в партньорство граждани-администрации, отколкото консултативна и дискуссионна форма, която предлагат различните съвети, комисии и кръглите маси.

Изграждането на знания и капацитет подпомага формирането на образовано и ангажирано общество, бизнес сектор и неправителствени организации. Знанията служат като основа за разбиране на проблемите, свързани с околната среда. Гражданите, бизнесите и НПО, добре информирани за екологичните предизвикателства, могат по-ефективно да се включат в усилията за решаването им и реализирането на иновации за устойчивост и зелени практики. Това спомага за чиста околната среда, но и допринася за конкурентоспособността на фирмите. С обучение по екологична отговорност се създават условия за подобряване на качеството на живот и здравето на гражданите, тъй като се подчертава връзката между околната среда и човешкото благосъстояние.

Знанието за екологичните въпроси е ключово за постигането на Целите за устойчиво развитие, утвърдени от ООН по целите за Защита на климата и Защита на екосистемите.

ПРЕПОРЪКА 6

**ОРГАНИЗИРАНЕ НА
ИНИЦИАТИВИ И КАМПАНИИ,
НАСОЧЕНИ КЪМ РАЗЛИЧНИ
ГРУПИ ОТ ОБЩЕСТВОТО, ЗА
АТРАКТИВНО И ИНОВАТИВНО
ПРЕДСТАВЯНЕ НА ТЕМАТА
„ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ“**

За привличане на интерес и внимание към тази тема публичните институции трябва да насочат усилия към максимално интересно, атрактивно и иновативно представяне в унисон със съвременните технологии.

За целта подходящи могат да са интерактивни и игрови образователни събития за деца и младежи. Тези събития могат да включват работилници, игри и конкурси, които да представят екологичната отговорност по забавен и лесен за разбиране начин. Други привлекателни инициативи могат да са:

- Организиране на еко изложения и фестивали, на които различни фирми или НПО да представят свои продукти и проекти, свързани с екологичната отговорност.
- Провеждане на екологични, туристически или приключенски програми, екологични турове, почистване на местни природни зони и др.
- Подкрепа на проекти в училища и общини, които да учат учениците и гражданите за практиките на устойчиво земеделие и отговорно използване на природните ресурси.
- Интегриране на еко кампании във висши учебни заведения, които да включват образователни лекции, състезания и студентски проекти, насочени към опазване на околната среда.
- Провеждане на кампании за кръгова икономика и събития, фокусирани върху правилното управление на отпадъците, включително рециклиране и намаляване на потреблението на материали.
- Провеждане на кампании за насърчаване на устойчивите хранителни практики и намаляване на хранителните отпадъци.

- Включване на бизнес сектора, с фокус върху корпоративната отговорност и иновации за опазване на околната среда.
- Организиране на събития за активен отдих, които да свързват хората с природата и да ги мотивират за нейното запазване.
- Промотиране на идеи за устойчиво градско планиране, включително създаване на зелени пространства и урбанистична мобилност.
- Провеждане на събития, насочени към устойчивата мода, където брандове и дизайнери могат да представят устойчиви материали и практики в индустрията.
- Организиране на прожекции на екологично насочени филми и документални филми, следвани от обсъждания и дебати.
- Организиране на спортни събития, които подчертават екологичната отговорност, като например състезания или спортни турнири в подкрепа на екологични каузи.
- Провеждане на технологични хакатони, насочени към създаването на иновативни решения и приложения за решаване на екологични проблеми.
- Организиране на изложби и арт събития с фокус опазване на околната среда.
- Провеждане на Ден на Природата с различни събития като почистване на общински пространства, засаждане на дървета и други активности, които могат да съберат общността.
- Представяне на успехите и инициативи чрез социални медии, видеоматериали и блогове, за да вдъхновяват и други за участие и включване.
- Използване на технологии като виртуална реалност и интерактивни платформи, които да предоставят ангажиращи и привлекателни образователни преживявания.

ПРЕПОРЪКА 7

**ПОДКРЕПА НА ЗЕЛЕНИ
ИНВЕСТИЦИИ, ЗЕЛЕНИ
СТАРТИРАЩИ ПРЕДПРИЯТИЯ И
ИНОВАЦИИ, КОИТО
НАСЪРЧАВАТ УСТОЙЧИВО
РАЗВИТИЕ И ЗЕЛЕНА
ИКОНОМИКА**

Подкрепата на зелени инвестиции, иновации и зелени стартиращи предприятия е от съществено значение за опазване на околната среда, по-ефективното използване на ресурси и спестяване на енергия, стимулиране на икономическия растеж. Зелените стартиращи предприятия създават нови работни места, което е важно за стабилността на икономиката. Зелените и иновационни компании стават все по-привлекателни за инвеститори и клиенти, които проявяват интерес към устойчивите продукти и услуги. Като цяло, подкрепата на зелени инвестиции и иновации играе ключова роля в постигането на устойчиво развитие, което съчетава икономически растеж с отговорност към обществото и природата.

За да се постигне тази подкрепа, следва да се предприемат различни действия на няколко нива:

- Въвеждане на стимули за инвеститори, които подкрепят зелени и иновационни проекти. Това може да включва данъчни облекчения, субсидии, заеми с ниски лихви или други икономически инструменти, които стимулират зелените инвестиции.
- Въвеждане на образователни програми и обучения към предприемачи и стартиращи предприятия, за да им помогнат да развият устойчиви бизнес модели.
- Формиране на партньорства и мрежи между правителствени институции, бизнес сектора и академичната общност.
- Изграждане на инфраструктура, която подкрепя зелените иновации и стартиращите предприятия. Това включва разработване на иновационни хъбове, лаборатории, технологични паркове, долини и други, които създават подходяща среда за развитие на зелените технологии.
- Осигуряване на финансиране и подкрепа за изследователски и развойни проекти в областта на зелените технологии.
- Подкрепа за корпоративна социална отговорност и добри екологични практики.

Чрез тези мерки, публичните институции, бизнес секторът и образователните институции могат да създадат обществена среда, която насърчава иновациите и инвестициите в устойчивост, допринасяйки към развитието на зелена икономика.

ПРЕПОРЪКА 8

**ПУБЛИЧНИТЕ ИНСТИТУЦИИ ДА
ИЗПОЛЗВАТ ЕКСПЕРТНИЯ
ПОТЕНЦИАЛ НА НПО, БИЗНЕС И
ГРАЖДАНИ ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ И
АНАЛИЗИ, КОИТО ДА
ПРЕДОСТАВЯТ ИНФОРМАЦИЯ
ЗА ОПТИМАЛНИ РЕШЕНИЯ ЗА
ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ**

Използването на експертния потенциал на бизнес, неправителствени организации (НПО) и гражданското общество от страна на публичните институции е важен момент от постигането на оптимални подходи и решения за опазване на околната среда. Могат да бъдат предприети следните мерки и практики във връзка с тази препоръка:

- Изграждане на съвместни проекти и инициативи, в които участват публични институции, НПО, предприятия и граждани. Тези проекти могат да включват изследвания, мониторинг, образователни кампании и други дейности, насочени към решаване на конкретни екологични предизвикателства.
- Използване на експертни познания от НПО, бизнес сектора и гражданското общество за събиране на данни и информация за състоянието на околната среда. Този процес може да включва мониторинг, анализ на данни и изготвяне на доклади.
- Активно участие на експерти от НПО, бизнес и обществото в процеса на вземане на решения по въпроси, свързани с опазването на околната среда. Това може да бъде постигнато чрез консултации, работни групи или форуми за обсъждане.
- Създаване на платформи за споделяне на добри практики и успешни истории в областта на опазването на околната среда. Това насърча обмена на знания и вдъхновява други да предприемат подобни инициативи.
- Разработване на стратегии и планове за опазване на околната среда с активното участие на обществото. Този подход осигурява, че различните гласове и гледни точки са включени в процеса на вземане на решения.

Чрез тези мерки публичните институции могат да възползват максимално от експертния потенциал на различни сектори, което води до по-ефективно и устойчиво управление на околната среда.

ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ, ИЗПОЛЗВАНИ В РАЗРАБОТКАТА ЕКОЛОГИЧНА ОТГОВОРНОСТ

Екологичната отговорност се отнася до задължението и ангажимента на хората, организации, бизнеса и обществото като цяло към опазване на околната среда и природните ресурси.

Екологичната отговорност включва следните аспекти:

- Спазване на законодателството и регулации: Една от основните форми на екологична отговорност е спазването на всички приложими закони, правила и регулации, свързани с околната среда.
- Ефективно използване на природните ресурси: Това включва спестяване на енергия и вода, рециклиране, използване на възобновяеми енергийни източници и др.

- Подкрепа на екологични инициативи: Екологичната отговорност включва подкрепата на инициативи и програми за опазване на околната среда, участие в кампании за почистване на природни зони, засаждане на дървета и други екологични проекти.
- Инвестиране в научни изследвания и развойни дейности: Развитието на нови технологии и методи, които са по-екологосъобразни, инвестиране в научни изследвания и развойна дейност.
- Информирание и образование: Популяризиране на екологични проблеми, инициативи и решения, образование и осведоменост е важен аспект на екологичната отговорност. Чрез информиране и образование хората стават по-осъзнати за важността на опазването на околната среда и се включват активно в действия за нейното подобрене.

Екологичната отговорност е ключов фактор за постигане на устойчиво развитие и запазване на природните ресурси за бъдещите поколения.

ГРАЖДАНСКО ОБЩЕСТВО

Гражданското общество е широко понятие, което обхваща организациите, групите, институциите и гражданите, които извършват дейности извън държавния сектор и частния бизнес. То представлява обществената сфера, в която гражданите доброволно се ангажират с различни инициативи и дейности, които имат за цел да подобрят обществото и да представят интересите на гражданите.

Гражданското общество играе важна роля за укрепване на демокрацията, защита на правата на човека и гражданските свободи, насърчаване на устойчиво развитие и социална промяна. То включва различни видове организации и инициативи, като:

- Неправителствени организации (НПО): обществени организации, които работят за решаване на определени проблеми и предоставят услуги или подкрепа на уязвими групи.
- Професионални организации и асоциации: организации, които обединяват професионалисти от определена област и имат за цел защита на професионалните интереси и стандарти.
- Фондации: Те финансират и подкрепят различни проекти и програми, които имат положителен социален или екологичен принос.
- Синдикати и професионални сдружения: Те представляват интересите на работниците и защитават техните права на работното място.
- Медии и независими журналисти: Свободната преса играе важна роля за информирането на обществото и формиране на мнение.

Гражданското общество е важен стълб на демократичното управление, тъй като предоставя на гражданите възможност да участват активно в обществото, да представят своите мнения и идеи и да бъдат част от процеса на вземане на решения.

ЕКОЛОГИЧНО ОТГОВОРНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Екологично отговорна администрация се отнася до правителствени и управленски структури, които прилагат принципите на устойчиво управление на околната среда и проявяват грижа за опазването на природата и биологичното разнообразие. Екологично отговорната администрация има следните характеристики:

- Приоритет е опазването на околната среда,
- Спазва и прилага законите и регулациите, които целят опазването на околната среда и борбата срещу замърсяването,
- Насърчава превантивни мерки и стратегии за намаляване на емисиите и замърсяванията,
- Подкрепя на устойчиви практики и насърчава устойчивото използване на ресурсите,
- Насърчава изследванията и иновациите, които имат положително въздействие върху околната среда и опазването на ресурсите.

Екологично отговорната администрация играе ключова роля в устойчивото развитие на държавата и гарантира, че принципите на опазване на околната среда се интегрират във всички аспекти на обществения живот.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Събраните препоръки са част от действия, които могат да бъдат предприети от публичните институции, за активно взаимодействие с публичния сектор, бизнес и граждани за установяване на устойчив модел на управление на околната среда. Този модел е основан на принципите на отговорност, прозрачност и участие, като цели да преобрази нашия начин на мислене и действие, насочвайки го към постигане на баланс между социалните, икономическите и екологичните аспекти на обществото.

С ангажираност и участие на всички заинтересовани страни може да се постигне резултат, който да допринесе за екологична отговорност и устойчиво бъдеще за всички. Публичните институции играят ключова роля в този процес, като трябва да бъдат първите, които предприемат конкретни стъпки към ефективната реализация на предложените мерки.

Публичните институции трябва да интегрират екологичната отговорност във всички аспекти на своите дейности – от разработка на политики до предоставяне на услуги. Този подход ще гарантира, че екологичната отговорност не е изолиран елемент, а вграден и неотделим от общият облик на обществото.

Публичните институции трябва да подкрепят образователни програми, които насърчават разбирането за важността на екологичната отговорност и устойчивото развитие.

Събраните препоръки представляват пътеводител към по-зелено и устойчиво бъдеще. С тях и с участието на всички заинтересовани страни можем да изградим общество, в което екологичната отговорност не е задължителна мярка, а начин на живот. Само чрез сътрудничество и постоянни усилия можем да оставим на бъдещите поколения по-жизнеспособна и устойчива планета.

Този документ е създаден в рамките на проект № BG05SFOP001-2.025-0139-C01 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство, свързани с подобряването на екологичната отговорност на администрациите”

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление”, чрез Европейския социален фонд.

Цялата отговорност за съдържанието на публикацията се носи от Сдружение „Инициатива за развитие” и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и/или на Управляващия орган.